

Značajno svojstvo narodnih pregovorov je to, da so zloženi v lepem ritmu. Pri njihovem izgovarjanju zapaziš takoj, da teko kakor bi tekel bister potok. Vse je pravilno in vsaka beseda ima določeno mesto v stavku; razpostaviš je li inace, ostane še lahko zmisel, ali pregovor je trd, ker si mu vzel ritem. V tem pogledu je torej bilo uredniku strogo paziti, da ne žalil ritma, in vsa zbirka kaže, da je urednik ravnal vestno in previdno. — Drugo svojstvo narodnih pregovorov je to, da se često v njih nahaja leoninska rima. Tako n. pr. nahajamo v zbirki pregovore z leoninsko rimo:

»Kdor se enkrat zlagá, več se mu vera ne dá;« ali

»Jaz z okom, on skokom.«

V tem pogledu bilo je uredniku biti konservativnemu in ne mu bilo dovoljeno prenehati oblik, dasi takšnih ne pozna književna slovenščina, kakršne so včasih v pregovorih. Vsakdo ve, da glagol »zlagati se« spregamo inace, toda radi rime ne zavreči narodove slovnice. Še značajnejši v tem oziru je naslednji pregovor:

»Kdor se ženi, ima žago in malin, potle pa vsega po malin,«

(t. j. po malem). Vemo, da se po nekojih krajih slovenskih čuje *n* namesto *m* na konci besede, in to posebnost je moral urednik v zbirki pridržati zaradi prve omenjenih razlogov.

Preveč bi nam naraslo izvestje, ko bi hoteli vse navesti, kar smo zapazili v zbirki. Hoteli smo samo pokazati, da je zbirka vestno urejena, da je trudapolno nabiranje in urejevanje vse hvale vredno in da vsakemu Slovencu dobro dojde v pouk in zabavo. Na podlagi te zbirke bode mogoče učenjakom še nadalje preiskovati narodove nazore o veri, domovini, prijateljstvu, ljubezni, sovrastvu itd., sploh o vsem njegovem djanni in nehanji, o njegovem mišljenju in početju in zato zasluži, da jo priporočamo najtopleje, ter se nadajamo, da bode slovensko občinstvo z obilnim naročevanjem odlikovalo nabiratelja in odškodovalo izdatelja in založnika, da ne bodeta imela poleg truda še gmotne izgube. Naj torej še samo pristavimo, da se zbirka dobiva in naročuje pri *Antonu Trstenjaku*, pisatelji v Ljubljani.

R.

Pravna terminologija. Dne 9. in 10. septembra t. l. zbralo se je v poljskem mestu Krakovu k sijajnemu kongresu okoli *štiristo* poljskih pravnikov. Iz ruske, nemške in naše države so prihili vkupe, da se posvetujejo o važnih pravnih in narodno-gospodarskih vprašanjih. Tvarina, katero jim je bilo obdelavati, bila je čuda obširna. Nas je zanimala najbolj razprava dra. Balcerja »o potrebi slovarja, ki bi določil poljsko pravno terminologijo.« Njegovi predlogi so se vzprejeli brez ugovora in dodatka.

Nehoté smo se o tej priliki spomnili svojih razmer. Ne moremo se v kulturnem razvitku primerjati s Poljaki, ki nas tolikanj presežajo po številu in imovitosti. Tudi na takov praven slovar, kakor si ga gotovo osnujejo oni, mi niti še ne moremo misliti. Ali nekoliko več dela na tem zapuščenem pravnem polju bi menda vendar utrpeli. Naše razmere v tem oziru so v resnici žalostne. Po vseh zastopih, po časopisji, pred oblastvi zahtevamo, naj nam uradujejo slovenski — sami pa ne storimo kar nič v razvoj pravne terminologije. Skoro vsak sodnik ima svoje tehnične izraze. Da imamo »sode«, »sodišča« in »sodnije«, da pravi ta »original«, oni »prvopis« in zopet drugi »prvnik« — in na stotine bi našli tacih nedoslednosti — to nas še ne bi motilo, da ne bi naši sodniški obrazci kar ne mrgoleli huje skvarjenih in spakedranih novotarj. In to vse le zato, ker prepustčamo, da nam praktično delo prehiteva teoretični razvitek, ker nam ustvarjajo pravni jezik ljudje, ki se po teoretičnih izpitih razprše po uradih ter brez sistematičnega jezikovnega in velikokrat tudi pravnega znanja pri največjem trudu ostanejo le — začetniki.

Bliža se novo leto. S kako radostjo bi pozdravili slovenski pravniki porod pravnškega lista! Ne mislimo, da bi se ravno na jedna pleča moralo vse naložiti. Razlagov se našemu narodu malo poraja. Ali dale bi se moči združiti v kakšnem pravnškem društvu. Hrvatje je imajo ter dobivajo od njega svojega »Pravnika«. Čehi imajo društvo »Vsčhrd« in »Pravnicka jednote«, katera izdaje že štiriindvajset let svoj »Česki pravnik«.

Izdajati slovenski pravnški list, skrbeti za slovensko izdavo vseh zakonov in posebno za razvoj stalne in točne terminologije s tem, da se sestavi komisija iz pravnikov in jezikoslovcev, to naj bi bil namen »slovenskega pravnškega društva«. Zato apelujemo na slovenske pravnike v Ljubljani, da v tem oziru storé domovinsko svojo dolžnost.

Fr. R.

Rječnik hrvatsko-slovenski. Pod tem naslovom je ravnokar v Zagrebu prišla na svetlo preimenitna knjižica, koja je »Hrvatska Matica« namenila slovenskim udom svojim. Razložek med slovenskim in hrvaškim jezikom je tako majhen, da vsak književno izobražen Slovenec lahko čita knjigo hrvaško, Hrvat pa slovensko, v tem ko so se priprosti ljudje obeh národov od nekđaj med seboj razumevali. Navzlic temu naletí Slovenec, ki se ni učil hrvaškemu jeziku, semtertja na kako neznano besedo, bodisi tujko, bodisi táko, ki se je v slovenskem jeziku že izgubila. Da torej tudi take besede ne bi Slovencu zavirale razumévania hrvaških knjig, naročila je »Hrvatska Matica« po jednoglasnem sklepu občnega zbora Slovencu prof. dr. Musiću v Zagrebu, da sestávi slovarček hrvaško-slovenski; a danes je delo že dovršeno. Pred nami leži lična knjižica od XX+66 strani. V uvodu je Matičin odbor razložil namen knjižice; na to je prof. dr. Musić na šestih listih v kratkem načrtal hrvaško *slovnico*, kolikor se loči od slovenske, a za njó je nad 6000 hrvaškim besedam dodal slovenski pomen. Na konci knjižice je tiskan tudi izvađek iz pravil »Matice Hrvatske« ter popis vseh knjig, kar jih je »Matica Hrvatska« doslej dala na svetlo. Po vsem tem pa čitamo imenitno naznanilo, da »Matica Hrvatska« vsakemu Slovencu, kdor bi se oglasil do Velike noči 1888. l., daje za navadno društveno ceno, t. j. po *tri* gld. za vsak letni tečaj vse knjige, ki so izšle za leto 1881., 1884., 1885 in 1886., a vsako drugo knjigo za *pol cene*. Ne moremo si misliti knjižice, ki bi bolj pospeševala vzajemno poznavanje ter plemenito duševno zlogo med Hrvati in Slovenci, kakor ta hrvaško-slovenski slovarček; a »Matica Hrvatska« nam je s tem na novo dokazala, kako je njeno delovanje na vsako stran koristno in plodonosno. A kaj naj porečemo o slovarčku samem? Matičin odbor v uvodu sam poudarja, da je to »prva poskušnja« in da potem knjižice ne smemo preostro soditi. Kar se dostaje slovnice bi utegnil kdo reči, da je prekratka; mi pa sodimo, da je prav tako, kajti navaden človek nima kdaj čitati obširnih slovníc, a drugim je že »Slovenska Matica« zdavnaj ustregla z Marnovo hrvaško slovnico za Slovence. Čuditi bi se mogel kdo, da ima hrvaški jezik 6000 besedij, ki se ločijo od slovenskih, ali to je le na videz, kajti gospod Musić je v svoj slovarček uvrstil tudi mnogo tujih, zlasti turških besed, ki se dandanes sicer ne píšejo več, ali se v velikem številu nahajajo v národnih, posebno v mohamedanskih pesmih, katerih misli »Matica Hrvatska« že prihodnjo pomlad izdati prvi zvezek. Razven tega pa nam treba še omeniti, da ima hrvaški jezik za premnogo stvari po več imev, in sicer takšno, ki Slovencem ni znano, in ob jednom drugo, katero ima tudi slovenski jezik. Tudi smo v Musićevem slovarčku našli besed, ki so se v književnem jeziku slovenskem že čisto udomačile, in takih, ki bi jih količkaj vaje čitatelj sam lahko ugenil. Po vsem tem mislimo, da Musićev slovarček ni niti prekratek, niti preobširen, ampak da je pogodil pravo, srednjo pot. Kolikor smo v naglici mogli presoditi, ujema se slovarček z najnovejšimi znanstvenimi preiskavanji, o čemer nismo niti prej dvojili, ker vemo, da malokdo oba jezika, hrvaškega in slovenskega, tako korenito pozna,